

Sportvelden te Langeraar

Inventarisatie beschermde fauna in 2010

R. de Beer
V. Nederpel

2010

Opdrachtgever
Gemeente Nieuwkoop

Van der Goes en Groot
Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau

G&G-rapport 2010-32

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A
1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel van het onderzoek	5
1.2	Het plangebied	5
2	Methode	6
2.1	Vissen.....	6
2.2	Rugstreepad	7
3	Flora en faunawet	8
3.1	Zorgplicht.....	8
3.2	Verbodsbepalingen	8
3.3	Vrijstellingen.....	8
3.4	Ontheffingsmogelijkheid.....	8
3.5	Procedure	9
4	Resultaten	10
4.1	Vissen.....	10
4.2	Rugstreepad	11
4.3	Overige waarnemingen	11
5	Conclusie en aanbevelingen	12
6	Literatuur	13
Bijlage 1.	Verspreiding Rugstreepad	14
Bijlage 2.	Verspreiding beschermde vissen	15

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

Er bestaan plannen een bestaand sportcomplex aan de Sportweg te Langeraar, gemeente Nieuwkoop, te verplaatsen naar het agrarische buitengebied noordwestelijk ervan.

Eind 2009 is door ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een verkennend onderzoek gedaan naar te verwachten zwaar(der) beschermde natuurwaarden op de nieuwe locatie (DE BEER & GROOT, 2010). Uit dit onderzoek bleek dat het gebied mogelijk geschikt is voor de Rugstreeppad en zwaar beschermde vissoorten.

Op grond van deze resultaten is in 2010 opdracht gegeven door de gemeente Nieuwkoop om het voorkomen van deze soorten nader te onderzoeken. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in de zomer en het najaar van 2010. De soorten waar het onderzoek specifiek op is gericht zijn Rugstreeppad, Kleine modderkruiper, Bittervoorn en Rivierdonderpad.

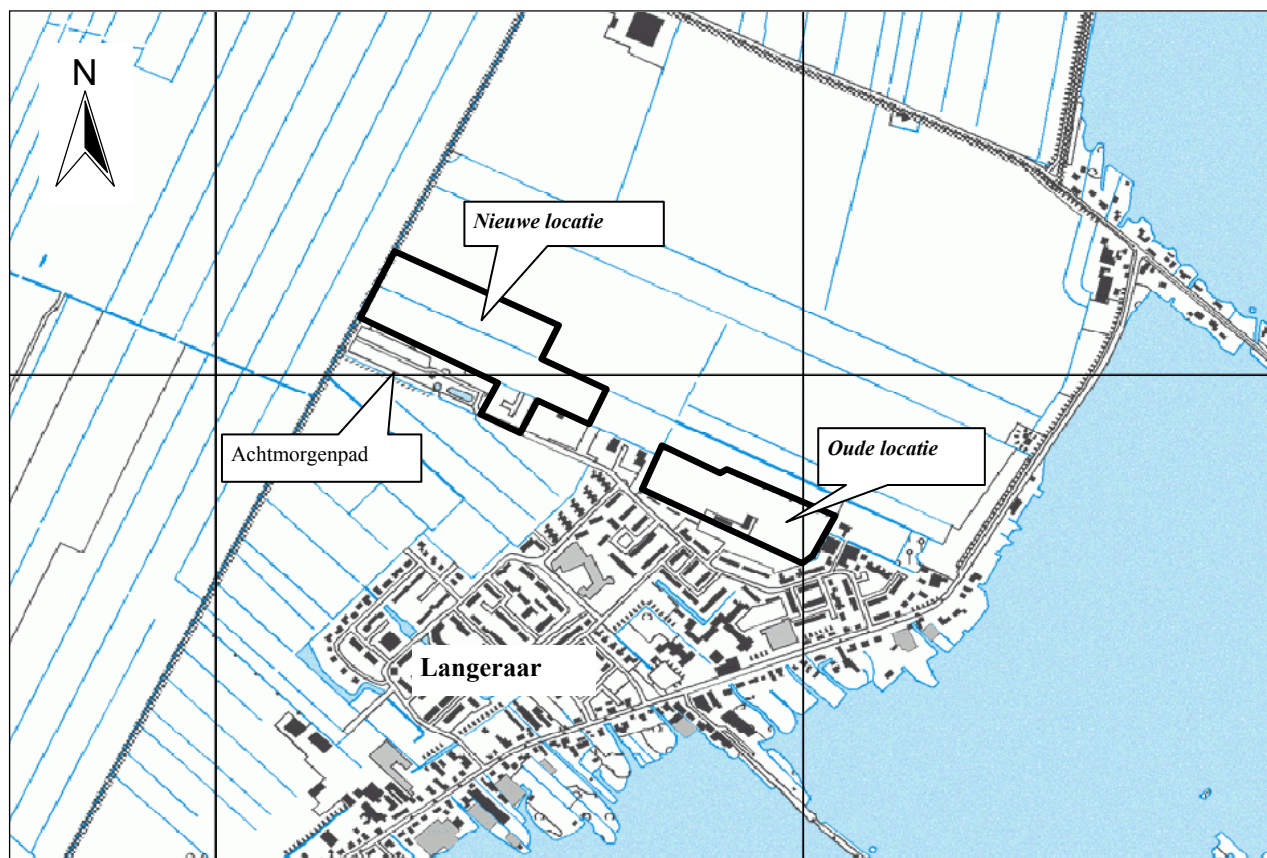
Dit rapport doet verslag van dit onderzoek.

1.2 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven ('nieuwe locatie'). Het onderzoeksgebied ligt ten noorden van Langeraar. Het plangebied ligt in een open gebied en wordt omgeven door grootschalig akker- en grasland. Op een kilometer afstand naar het oosten ligt het plassencomplex van de Langeraarse plassen.

Het gebied bestaat uit een depot met bestratingsmateriaal en enkele graslanden. Er is in het gebied een korte laan met populieren aanwezig en er liggen enkele struwelen.

De sloten in het gebied zijn smal, relatief ondiep en hebben lokaal een dikke sliblaag. De enige uitzondering hierop is de grenssloot aan de westzijde van het gebied. Er is op een aantal plekken goed ontwikkelde watervegetatie aanwezig met onder andere draadwier, Waterpest en fonteinkruiden. De oevers van de sloten zijn steil en relatief hoog en begroeid met hoge grassen, zoals Riet en Liesgras. Daartussen groeien oeverplanten zoals Grote egelskop en Zwanenbloem. Er groeien ook algemene kruiden zoals Grote brandnetel, Kruidende boterbloem en Veenwortel.

Figuur 1. Ligging van de oude en de nieuwe locatie van de sportvelden te Langeraar. Het onderzoek heeft plaatsgevonden op de nieuwe locatie

2 Methode

2.1 Vissen

Het doel van deze inventarisatie was inzicht te krijgen in de aanwezigheid en de verspreiding van beschermde vissoorten. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de meest recente versie van het protocol voor inventarisaties zoals dat is opgesteld door Gegevensautoriteit- Natuur (GA-N).

Driemaal is een steekproefsgewijze inventarisatie uitgevoerd in het onderzoeksgebied. In Tabel 1 zijn de data van deze bezoeken toegelicht.

Tabel 1.
Bezoekdatums, condities en opzet van het vissenonderzoek in projectgebied Langeraar in 2010.

Datum	Tijd	Weer	Opzet
10-06	13:00-16:30	Bew: 6/8, Wind: N2, Temp: 20°C, enkele spetters	Waterbemonstering door één persoon met schepnet, elektrisch visapparaat en waadpak.
17-08	09:15-11:30	Bew: 6/8, Wind: W3, Temp: 17 °C, droog	Waterbemonstering door één persoon met elektrisch visapparaat en waadpak.
09-09	09:30-11:45	Bew: 4/8, Wind: ZW1, Temp: 17 °C, droog	Waterbemonstering door één persoon met elektrisch visapparaat en waadpak.

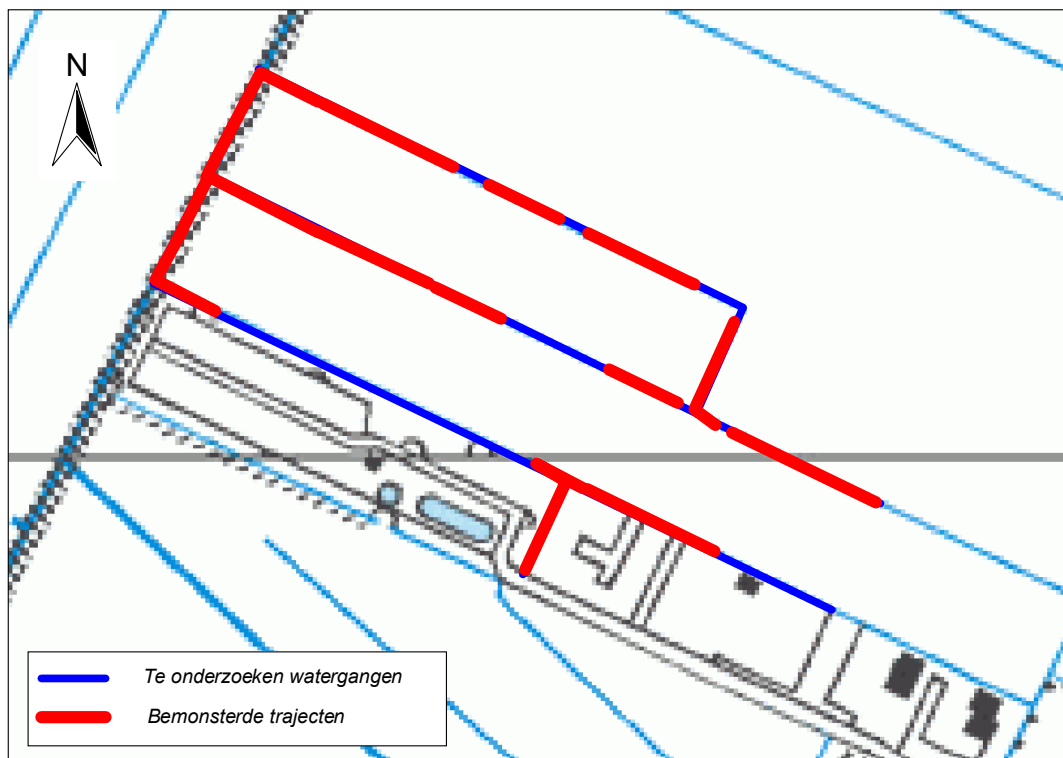
Er is bemonsterd op locaties en in biotopen waar zich de hoogste trefkans voor de meeste soorten voordoet. Bij de visseninventarisatie is gebruik gemaakt van een

steeknet. Het vissen gebeurt zowel vanaf de oever als staande in het water, gekleed in een waadpak. Zodoende kan in het open water, onder de oevervegetatie en onder holle oevers gevist worden. Veel vissoorten houden zich schuil op dergelijke plaatsen.

Naast het schepnet is de methode 'elektrisch vissen' gebruikt. Hierbij wordt al staande in het water een elektrisch spanningsveld gecreëerd met behulp van een installatie die op het lichaam gedragen wordt. Door het spanningsveld worden vissen verdoofd en onbewust gestimuleerd om naar het speciaal hiervoor ingerichte vangnet te zwemmen. Het toepassen van deze methode is vooral effectief in water met veel obstakels (bijvoorbeeld afval, takken of grote hoeveelheden vegetatie). Ook laten juist de snellere, grotere en vrij zwemmende exemplaren zich makkelijker vangen. Uiteraard worden eventuele zichtwaarnemingen van bijvoorbeeld Snoek en Karper meegenomen in de resultaten. Doordat deze inventarisatie gedeeltelijk in de (na-) zomer is uitgevoerd kunnen er éénzomerige exemplaren van de wat grotere en vrij zwemmende vissoorten worden gevangen, wat de trefkans vergroot voor deze soorten.

De determinatie van vissen heeft plaatsgevonden in het veld. Alle vangsten en waarnemingen zijn op veldkaarten ingetekend. Daarbij is de classificatie uit Tabel 2 aangehouden.

In totaal is op 16 plaatsen een bemonstering uitgevoerd. Een overzichtskaart met de bemonsterde trajecten is te vinden in Figuur 2.

Figuur 2. Onderzochte watergangen en de trajecten daarvan waar daadwerkelijk gevist is

2.2 Rugstreepad

Het doel van dit onderzoek was inzicht te krijgen in de aanwezigheid van de Rugstreepad en diens voortplantingslocaties. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de meest recente versie van het protocol voor inventarisaties zoals dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GaN).

Naast waarnemingen van de Rugstreepad werd ook gelet op andere voorkomende amfibieën. Waarnemingen daarvan werden echter niet precies op kaart aangegeven.

Er zijn 2 avond-/nachtbezoeken uitgevoerd (22 mei en 3 juni 2010) en 1 dagbezoek (10 juni 2010). De weersomstandigheden waren in geval van de nachtbezoeken helder, droog, relatief warm met een beetje wind. Tijdens het dagbezoek was het weer warm (20°C), lichte wind, bewolkt en enkele spetters. Alle waarnemingen zijn op veldkaarten ingetekend.

Tijdens een nachtelijk bezoek worden de potentiële voortplantingsplaatsen opgezocht en worden de roepende mannetjes geteld. Op paden en andere open plekken kunnen 's nachts ook adulte dieren worden waargenomen (vooral kikkers en padden).

Tijdens een dagbezoek wordt met een schepnet gemonsterd. Aan de hand van de waargenomen larven kan afgeleid worden of en op welke plaatsen daadwerkelijk voortplanting heeft plaatsgevonden. Daarnaast kunnen ook adulte watersalamanders of andere amfibieën worden gevangen.

Voor de kaarten is de classificatie uit Tabel 2 aangehouden.

Tabel 2.

Abundantieklassen voor faunakaractering

Abundantieklasse	Aantal exemplaren
1	1
2	2-5
3	6-10
4	11-20
5	>20

3 Flora en faunawet

In dit hoofdstuk wordt een algemeen beeld geschetst van het beschermingskader voor flora en fauna. Bij de conclusies zal nader worden ingegaan op de voor dit onderzoek relevante onderdelen.

3.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Flora- en faunawet is de zorgplicht in artikel 2. Hierin staat “dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

3.2 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet bepaalt dat het verboden is planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8).

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop te sporen, dan wel opzettelijk te verontrusten (artt. 9 en 10).

Verder is het verboden van beschermde diersoorten nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (art. 11) en dit geldt ook voor eieren (art. 12).

Vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van vaste rust- of verblijfplaatsen en zijn daarom jaarrond beschermd.

Eind augustus 2009 heeft Dienst Regelingen van het ministerie van LNV een ‘uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet’ op de website gepubliceerd (www.hetlnvloket.nl) Hierin komt uitgebreid de status van jaarrond beschermde vogels aan de orde:

- ♣ Verschillende soorten vogels die jaarrond van hun nest gebruik maken of zeer honkvaste vogels die voor hun broedplaats afhankelijk zijn van bebouwing of bepaald biotoop of die niet of nauwelijks in staat zijn zelf een nieuw nest te

maken worden onderverdeeld in categorie 1 t/m 4 en zijn jaarrond beschermd.

- ♣ Vogels die weliswaar honkvast zijn en vaak terugkeren naar de plaats waar zij eerder ook broedden of de directe omgeving daarvan, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om als een broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen, zijn *niet* jaarrond beschermd. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als ‘zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen’ (categorie 5).

3.3 Vrijstellingen

Bij Algemene Maatregel van Bestuur is de Mol vrijgesteld van de verboden van de artikelen 9 t/m 11 en daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis vrijgesteld in of op gebouwen of daarbij behorende erven¹.

In een ministeriële regeling zijn vervolgens nog andere algemene soorten aangewezen die alleen vrijgesteld zijn van de verboden van de artikelen 8 t/m 12, indien het gaat om werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik of van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting². Voor deze soorten hoeft dan geen ontheffing te worden aangevraagd, maar de zorgplicht blijft onverminderd gelden. Dit wordt het “lichte beschermingsregime” genoemd, geldend voor de z.g. “**tabel 1**”-soorten. Broedvogels vallen hier niet onder.

3.4 Ontheffingsmogelijkheid

De realisatie van activiteiten, zoals het aanleggen van woningbouw- of bedrijventerreinen, heeft veelal beschadiging of de vernieling tot gevolg van de voortplanting- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende beschermde soorten. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet³ aangevraagd worden.

Als er andere beschermde soorten voorkomen dan de soorten die zijn vrijgesteld van de verboden (zie §3.3), kan de voorgenomen (bouw)activiteit alleen worden gerealiseerd als een ontheffing is verleend. De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het Ministerie van Landbouw,

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, Staatsblad 2000, 525, art. 16e

² Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23

³ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, Staatsblad 2000, 525

Natuur en Voedselkwaliteit, op basis van de twee andere beschermingsregimes⁴:

- ♣ Zwaar beschermingsregime, geldend voor soorten van bijlage IV van de Habitatrictlijn en voor apart aangewezen soorten in een vernieuwde “bijlage 1” van het Besluit vrijstellingen beschermde dier- en plantensoorten. Zij vormen samen de “**tabel 3**”-soorten. Ook vogels vallen hieronder.
- ♣ Minder zwaar beschermingsregime, geldend voor de overige beschermde soorten (“**tabel 2**”), maar niet de eerdergenoemde algemene soorten (“**tabel 1**”).

Indien men in het bezit is van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud en van bestendig gebruik voor de tabel 2-soorten en ook voor vogels geen ontheffing aangevraagd te worden.

Voor tabel 3 soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als afdoende maatregelen genomen kunnen worden om “de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen”, dit ter beoordeling van het Min. van LNV.

Als dergelijke maatregelen niet kunnen worden genomen, kan voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrictlijn alleen ontheffing worden verkregen als een wettelijk belang uit de Vogel- of Habitatrictlijn in het geding is. Voor overige tabel 3-soorten kan ontheffing verkregen worden als ontheffing is aangevraagd op grond van een wettelijk belang uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

3.5 Procedure

Bij ruimtelijke ingrepen dient beoordeeld te worden in welke mate er sprake is van negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op aanwezige soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin dit wordt ondernomen.

Zijn er negatieve effecten op soorten van het zware of minder zware beschermingsregime, dan dient een “Aanvraag ontheffing, ingevolge Flora- en faunawet artikel 75, vierde lid of vijfde lid onderdeel c” te worden ingediend bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV. Deze aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ het desbetreffende projectplan;
- ♣ een actuele inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plan-gebied;
- ♣ een beschrijving van de te verwachten schade voor de in de aanvraag vermelde soorten;

- ♣ een beschrijving hoe de schade aan de beschermde soorten tot een minimum kan worden beperkt;
- ♣ een beschrijving van voorgenomen mitigerende en/of compenserende maatregelen indien schade onvermijdelijk is;

Voor de eerdergenoemde “tabel 3-soorten” dient wegens een uitgebreide toets ook te worden vermeld:

- ♣ onderbouwing van de keuze voor de geplande locatie van de voorgenomen activiteit en onderzoek naar alternatieve locaties;
- ♣ de onderbouwing van het maatschappelijk belang van de voorgenomen activiteit;
- ♣ een toelichting op de afweging van de voorgenomen activiteit.

De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium “doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort” en de mate waarop de functionaliteit van een vaste voortplantings-, rust- en/of verblijfplaats/groeiplaats aangetast wordt.

⁴ wijziging in Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten in Staatsblad 2004, 501, vnl. artt. 16b en 16c

4 Resultaten

4.1 Vissen

Er zijn in projectgebied Langeraar tien vissoorten aangetroffen. Zie Tabel 3 voor een overzicht van de aangetroffen soorten en een indicatie van de aantallen.

Tabel 3.

Vastgestelde vissoorten in plangebied Langeraar in 2010, met indicatie van aantallen gevangen individuen en hun beschermde status.

Soort	aantal	Beschermd
Zeelt	Enkele	
Ruisvoorn	Enkele	
Baars	Enkele	
Bittervoorn	Enkele	Tabel 3 (HR II)
Blankvoorn	Tiental	
Snoek	Enkele	
Karper	Enkele	
Kleine modderkruiper	Tiental	Tabel 2 (HR II)
Driedoornige stekelbaars	Tientallen	
Tienddoornige stekelbaars	Tientallen	

Er werden overwegend algemene soorten gevangen als Driedoornige stekelbaars, Tienddoornige stekelbaars en Zeelt. De aangetroffen visfauna is niet overal even soortenrijk, maar past bij de omvang van de wateren en de aanwezige biotopen.

Er zijn twee zwaar beschermde soorten aangetroffen, namelijk de Kleine modderkruiper en de Bittervoorn, zie voor verspreiding van deze soorten Bijlage 2

Kleine modderkruiper

De Kleine modderkruiper is een vissoort met een voorkeur voor een zandige bodem en enige modderlagen in de nabijheid. Daarnaast is een goed ontwikkelde wateren/of oevervegetatie in combinatie met een glooiend verloop van de oever gunstig voor deze soort.

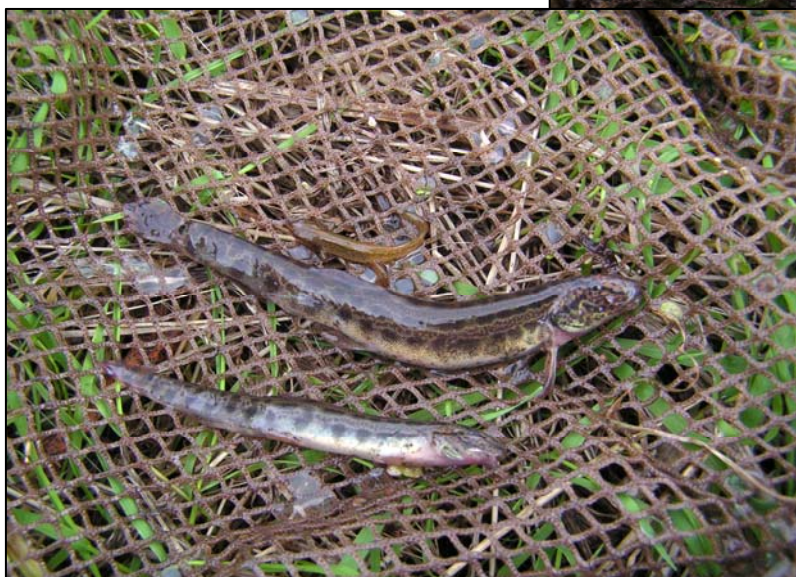
In het projectgebied is de soort aangetroffen in de noordelijke en de westelijke grenssloten. De biotoop-eisen voor de Kleine modderkruiper zijn in deze sloten maar ook in de overige sloten aanwezig.

Bittervoorn

De Bittervoorn is een vis die zich graag ophoudt in stilstaande of zwak stromende wateren met een goed ontwikkelde onderwatervegetatie.

Naast een vermelding als Habitatrichtlijnsoort, staat de Bittervoorn als 'kwetsbaar' op de Rode lijst.

In het onderzoekgebied Langeraar is de soort aangetroffen in de westelijke grenssloot. Deze sloot is in het onderzoeksgebied geschikt voor de Bittervoorn omdat de sloot dieper is dan de overige sloten. Bittervoorn houdt van niet geïsoleerde, open wateren.

Kleine modderkruiper (linksonder) en Bittervoorn zijn twee zwaar beschermde vissoorten die beide in het plangebied van Langeraar werden opgevisst.

4.2 Rugstreepad

In het projectgebied Langeraar zijn vijf soorten amfibieën vastgesteld, waaronder de Rugstreepad. In Tabel 4 staan de aangetroffen soorten. De verspreidingskaarten van de aangetroffen Rugstreepad is te vinden in Bijlage 1

Tabel 4.

Vastgestelde soorten amfibieën met bijbehorende indicatie van de aantallen in projectgebied Langeraar in 2010.

Soort	Aantal	Beschermd
Gewone pad	Enkele	x
Rugstreepad	10-tallen	Tabel3 (HR IV)
Kleine watersalamander	Enkele	x
Bruine kikker	Enkele	x (HR V)
Bastaardkikker	10-tallen	x (HR V)
Groene-kikker-complex	10-tallen	x

Hieronder wordt het voorkomen van de Rugstreepad en de overige amfibieën in het projectgebied kort toegelicht.

Rugstreepad

De Rugstreepad is in het projectgebied waargenomen. Tijdens de nachtelijke bezoeken aan het gebied bleek kooractiviteit aanwezig in de sloot die als noordgrens dient. Op twee verschillende plekken was een koor van enkele roepende dieren aanwezig. Ook werd tijdens de nachtbezoeken aan de westkant van het gebied twee maal een adult dier aangetroffen op de oever. Bij het dagbezoek werden met het schepnet op een aantal plaatsen larven aangetroffen. Tevens werd er met het schepnet een adult dier in de sloot aangetroffen.

Bij het vallen van enkele spetters tijdens het dagbezoek, werd zowel in als buiten het projectgebied kooractiviteit waargenomen. Buiten het projectgebied is de Rugstreepad rijkelijk vertegenwoordigd.

Andere soorten amfibieën

In het gebied zijn enkele Gewone padden aangetroffen. Er werden zowel adulte dieren als larven gevonden, verspreid door het gebied. De larven zijn gevangen in de smalle sloot in het midden van het gebied. Tijdens de nachtbezoeken werden regelmatig kruipende volwassen padden gezien. Het naastgelegen bos van het depot en de tennisvereniging vormt voor deze soort een uitstekend landbiotoop.

De Bruine kikker is tevens waargenomen in het gebied. Het betreft één enkele larve in de smalle sloot in het midden van het gebied. Ook deze soort is gebaat bij de aanwezigheid van houtachtige beplanting in de directe omgeving. De Bruine kikker gebruikt deze houtachtige beplanting als leefbiotoop in de zomer en als overwinteringsbiotoop.

Tijdens nachtelijke bezoeken is regelmatig de Bastaardkikker gehoord. Met name de ondiepe sloten met goed ontwikkelde oevervegetatie zijn geschikt.

Larve (paddennisje) van de Rugstreepad in het plangebied

Naast Bastaardkikkers zijn een groot aantal ongedetermineerde ‘groene kikkers’ vastgesteld. Het betreft ofwel Bastaardkikkers of Meerkikkers. Bij larven of niet volledig roepende dieren is soortonderscheid niet mogelijk. Tijdens zowel de nacht- als dagbezoeken zijn de adulte dieren gehoord in enkele sloten van het gebied. Wederom de smalle polder-slootjes zijn erg geliefd. Dit zijn ook de plekken waar larven van deze soortgroep zijn gevangen.

4.3 Overige waarnemingen

Tijdens het uitvoeren van de nachtelijke luisterronden voor de Rugstreepad zijn enkele roepende Veenmolten gehoord. Rond de beplanting zijn rondvliegende vleermuizen en een foeragerende Egel waargenomen. In de oever van de sloot aan de noordgrens van het gebied en de sloot in het midden van het gebied zijn enkele Zwanenbloemen gevonden.

Veenmol, Egel en Zwanenbloem zijn licht beschermd. Voor het kleinschalige gebruik van het gebied als foerageergebied voor de zwaar beschermde vleermuizen hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd omdat dit onderdeel is van een groot foerageergebied, de dieren daarom gemakkelijk kunnen uitwijken en de ‘gunstige staat van instandhouding’ niet in het geding is.

5 Conclusie en aanbevelingen

- ♣ In het onderzoeksgebied zijn beschermde amfibieën en vissen uit tabel 2 en 3 gevonden. Het gaat om Rugstreeppad, Kleine modderkruiper en Bittervoorn.
- ♣ Omdat wateren moeten worden gedempt en oevers moeten worden vergraven worden negatieve effecten van de verplaatsing van de sportterreinen voor beschermde vissen en amfibieën verwacht.
- ♣ Gemeente Nieuwkoop heeft een door LNV goedgekeurde gedragscode (18-10-2010) hetgeen betekent dat als volgens deze gedragscode wordt gewerkt geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd voor de Kleine modderkruiper.
- ♣ Omdat het project een ruimtelijke ingreep omvat en niet te scharen is onder 'bestendig beheer' dient voor de onder Tabel 3 beschermde Bittervoorn en Rugstreeppad wel een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven (zie §3.5 en ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet).
- ♣ Er zijn een aantal licht beschermde planten- en diersoorten waargenomen, het betreft een viertal soorten amfibieën, Veenmol, Zwanenbloem en Egel.
- ♣ Deze soorten behoren tot de beschermde algemene soorten. Voor deze algemene soorten gelden geen verbodsbepalingen voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zoals dit plan. Een ontheffing is dan niet nodig.

Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten (alle regimes) geldt de zorgplicht (zie §3.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men voorafgaand aan de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Versturende werkzaamheden (zoals het kappen van bomen en struiken) dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden om verstoring van broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt ruwweg van maart tot en met juli;
- ♣ Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal (takken, stronken) kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten;
- ♣ Om schade aan vissen en amfibieën te beperken moeten de werkzaamheden aan wateren en oevers zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de periode augustus tot en met oktober in verband met de perioden van voortplanting en overwintering.
- ♣ Nieuwe wateren moeten zoveel mogelijk worden aangelegd voorafgaand aan het dempen van bestaande. Uit de te dempen wateren kunnen be-

schermde amfibieën (alle stadia) of vissen weggevangen worden door de wateren af te dammen en het waterniveau te verlagen. Deze dieren kunnen vervolgens worden overgebracht naar een geschikt water in de nabije omgeving.

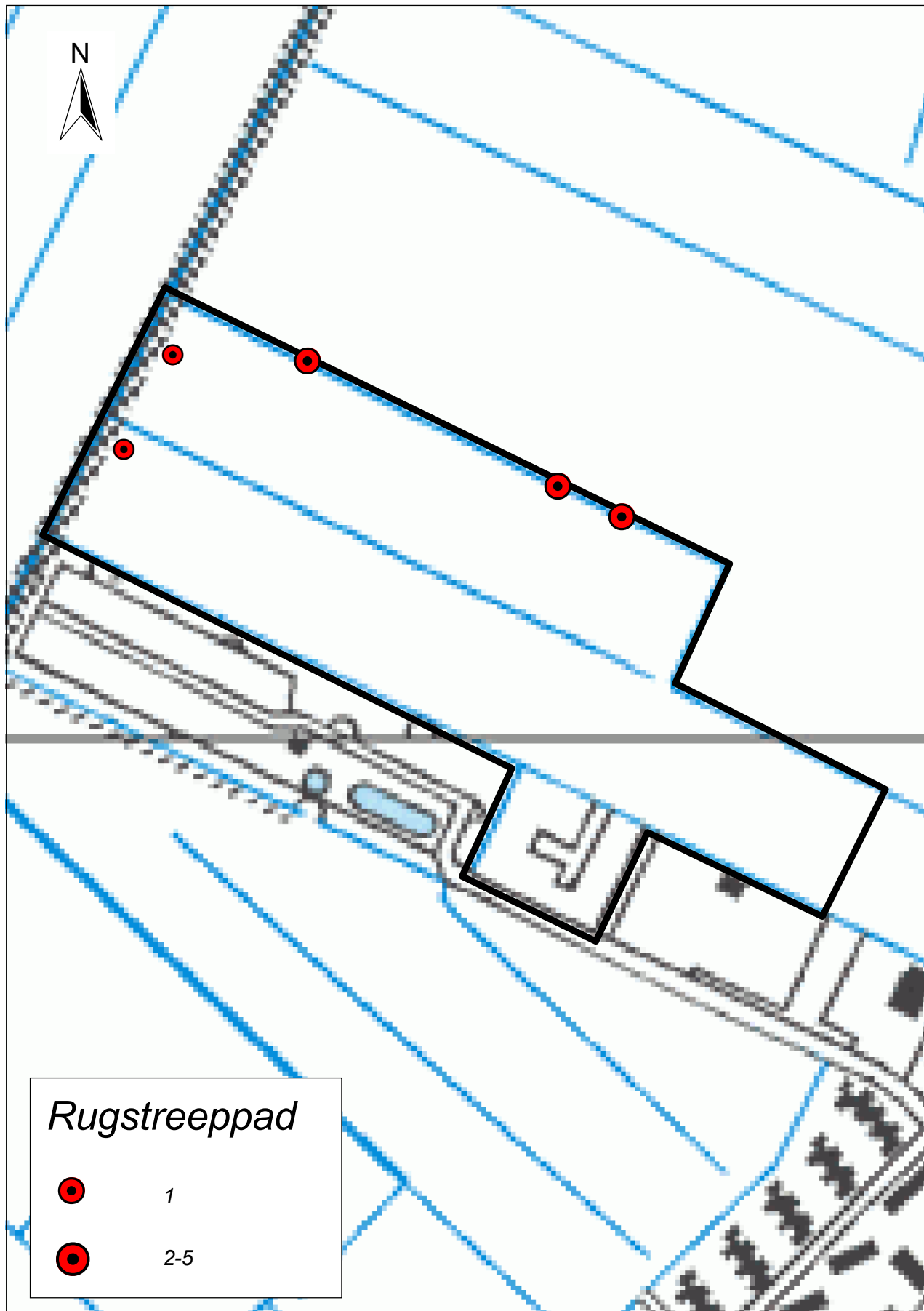
Het plangebied ligt niet in of naast een Natura 2000-gebied.

6 Literatuur

- BEER, R. DE & J. GROOT, 2010. *Verplaatsing Sportvelden Langeraar, toetsing in het kader van de Flora- en faunawet*. Van der Goes en Groot, Alkmaar
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- CREEMERS, R.C.M., 1996. *Bedreigde en kwetsbare reptielen en amfibieën in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*. Nijmegen.
- LENDERS, H.J.R., C.C.H. MARIJNISSEN & R.P.W. H. FELIX, 1993. *Waarnemen en herkennen van amfibieën en reptielen in het veld*. 4e druk. Stichting RAVON, Nijmegen.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- MEIJDEN, R. VAN DER, B. ODÉ, C.L.G. GROEN, J.P.M. WITTE & D. BAL, 2000. *Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland: basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*. *Gorteria* 26: 85-208.
- NIE, H.W. DE & G. VAN OMMERING, 1998. *Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst*. Rapport nr. 33, IKC Natuurbeheer, Wageningen.
- NIE, H.W. DE, 1997. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. 2^e herziene druk. Doetichem.
- NIE, H.W. DE, 1997. *Beschermde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Voorstel voor een rode lijst*. Nieuwegein.
- NÖLLERT, A, C. NÖLLERT, 2001. *Amfibieëngids van Europa*. TIRION Uitgevers bv, Baarn.
- PROVINCIE NOORD-HOLLAND, 2002. *Rekening houden met Habitatrichtlijnsoorten in Noord-Holland*. Haarlem.
- RAVON WERKGROEP MONITORING, 1997. *Handleiding voor het monitoren van amfibieën in Nederland*. Stichting RAVON, Nijmegen.
- SCHOORL, J., 1987. *Amfibieën en reptielen in Noord-Holland. Verslag eerste ronde van de provinciale milieu-inventarisatie 1979-85*. Provinciaal Bestuur van Noord-Holland, Haarlem.
- SDU UITGEVERS, 2002-2007. *Flora- en faunawet, bewerkt en toegelicht door mr. L. Boerema, M.A. Huber, mr. drs. D. van der Meijden, J.A.M. van Spaandonk & mr. A.S. Vreugdenhil*. Koninklijke Vermande, Den Haag.

Bijlage 1. Verspreiding Rugstreepad

Bijlage 2. Verspreiding beschermde vissen